

Duration: 3 hours

Total Marks : 100

- Note : 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Answers to both the sections to be written in the same answer-book.

Section – I

- Q1.** Explain the following terms in brief (any four): (8)
a. Human Resource Planning
b. Integration Function
c. Aptitude Test
d. Job Rotation
e. Recruitment
f. Halo Effect
g. Human Skill
h. Performance Appraisal
- Q2.** Answer the following (any two): (16)
a. Discuss the challenges of Human Resource Management due to changing business environment.
b. Discuss the importance of Human Resource Planning.
c. Describe the various steps in employee selection process.
- Q3.** Answer the following (any two): (16)
a. Describe the different types of interview.
b. Explain off-the-job methods of training of employees.
c. Describe the traditional methods of Performance Appraisal.
- Q4.** Write Short Notes (any two): (10)
a. External sources of recruitment.
b. Scope of Human Resource Development.
c. Components of job analysis.
d. Uses of performance appraisal.

Section – II

- Q5.** Explain the following terms in brief (any four) : (8)
a. Informal group
b. Human relations
c. Motivating factors
d. Employee morale
e. Communication barriers
f. Leadership
g. Safety needs
h. Group norm

- Q6. Answer the following (any two) :** (16)
- a. What is a Group? Describe the features of formal and informal group.
 - b. Explain the measures to be taken by management to improve human relations.
 - c. Discuss Herzberg's theory of motivation.

- Q7. Answer the following (any two) :** (16)
- a. Explain the measures to improve employee morale.
 - b. Describe the process of communication.
 - c. Describe the different styles of leadership.

- Q8. Write Short Notes (any two):** (10)
- a. Leadership Qualities.
 - b. Conflict Process.
 - c. Changing Human Needs.
 - d. Theory - 'X' and 'Y'.

कालावधी : ३ तास

पूर्ण गुण : १००

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

प्र१. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा. (कोणत्याही चार)

(८)

- अ. मानवी संसाधन नियोजन
ब. एकत्रीकरण कार्य
क. कल चाचणी
ड. कार्य परिभ्रमण
इ. भरती
फ. हॉर्न परिणाम
ग. मानवी कौशल्य
ह. कार्यसिद्धी मूल्यमापन

प्र२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१६)

- अ. बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यावस्थापनात येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा.
ब. मानवी संसाधन नियोजनाच्या महत्वाची चर्चा करा.
क. कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्पे विषद करा.

प्र३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१६)

- अ. मुलाखतीचे विविध प्रकार वर्णन करा.
ब. कर्मचाऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या 'कामाबहिर्गत प्रशिक्षण' पद्धती स्पष्ट करा.
क. कार्यसिद्धी मूल्यामापनाच्या पारंपारिक पद्धतींचे वर्णन करा.

प्र४. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) :

(१०)

- अ. भरतीचे बहिर्गत स्रोत.
ब. मानवी संसाधन विकासाची व्याप्ती.
क. कार्य विश्लेषणाचे घटक.
ड. कार्य मूल्यमापनाचा उपयोग.

विभाग २

प्र५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार) : (८)

- अ. अनौपचारिक गट
- ब. मानवी संबंध
- क. अभिप्रेरणा घटक
- ड. कर्मचाऱ्यांचे मनोर्धय
- इ. संदेशवहनातील अडथळे
- फ. नेतृत्व
- ग. सुरक्षा गरजा
- इ. गट नियम

प्र६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१६)

- अ. गट म्हणजे काय ? औपचारिक आणि अनौपचारिक गटांची वैशिष्ट्ये वर्णन करा.
- ब. व्यवस्थापनाने मानवी संबंध सुधारण्यासाठी करावयाचे उपाय स्पष्ट करा.
- क. हर्जबर्गच्या अभिप्रेरणा सिद्धांताची चर्चा करा .

प्र७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१६)

- अ. कर्मचाऱ्यांचे मनोर्धय सुधारण्यासाठीचे उपाय स्पष्ट करा.
- ब. संदेशवहनाचे प्रक्रियेचे वर्णन करा.
- क. नेतृत्वाच्या विविध शैलीची चर्चा करा.

प्र८. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन): (१०)

- अ. नेत्याचे गुण.
- ब. वादविवाद प्रक्रिया
- क. बदलत्या मानवी गरजा.
- ड. क्ष आणि य सिद्धांत.
